

Zekâta semavî ölçüler

Konya/Seydişehir'den Nihat Sarıaltın:
“Mektûbat'ta Yirmi İkinci Mektûbun İkinci
Mebhas'ındaki suâlin ikinci hâşiyesinde, ‘Eskiden
verdiği kırktan ki, her sene gâliben ve lâakal ribh-i
ticârî ve nesl-i hayvânî cihetiyle, o kırktan taze
olarak on adet verir’ cümlesini açıklar mısınız?”

HIRS KAYBETME SEBEBİDİR

Hazret-i Üstâd Yirmi İkinci Mektub'un İkinci Mebhas'ına hırsın bir mahrumiyet, zillet ve sefalet sebebi olduğunu zikrederek başlar. Devamında hırs ile kanaatin iki muhâlif güç olarak hayatımızdaki müsbet-menfî etkileri ile zekât ve faiz üzerindeki rollerini beyan eder. Kanaatin bitmeyen bir hazine olduğunu ispat ederek Mebhas'ı bitirir.

Hırs hüsrâna sebeptir. Hırs gösteren Müslüman, onmaz, batar; yükselmez, düşer; servet bulmaz, mahrûmiyet bulur; ferahlanmaz, sefâlete uğrar.

Misâller sunar Üstad Bedüzzaman: Ağaçlar ve bitkiler hırs göstermezler, kanaatle yerlerinde dururlar; rızıkları hârika bir sûrette onlara koşup gelir ve kanaatlerinden dolayı öyle bir bereket gelir ki, pek çok hayvanı beslerler. Hayvanlar ise hırs ile rızıkları peşinde koşuyorlar; çoğu zaman pek çok zahmet ve noksaniyetle ancak rızıklarını elde edebiliyorlar. Hayvanlar dâiresi içinde zaaf ve acz ile tevekkül eden bütün yavruların rızıkları, en latîf ve en mükemmel bir sûrette rahmet hazînesinden veriliyor. Hırslı saldırgan canavarlar ise, gayr-ı meşrû ve pek çok zahmetle ancak tatsız rızıklarını kazanabilmektedirler.

Fâizin altında, aşırı mal düşkünlüğü ve haram helâl demeden kazanma hırsı vardır. Bu ise kayba sebeptir. Oysa zekât, kanaat ve tevekkül içindeki Müslüman'ın sâlih amelidir ki, berekete açılan kapının anahtarı hüviyetindedir.

Hırsın neden hüsrân sebebi olduğunu da açıklar Hazret-i Üstad. Eşyânın tertibinde İlâhî hikmetçe konulan bir usûl, bir yol ve bir âdet vardır. Hırs sahibi, bu yolu izlemez, bu metodu takip etmez, bu âdete uymak istemez. Tertip içindeki eşyânın mânevî basamaklarına aldırılmaz, üç-beş basamak birden atlamak ister; ama

atlayamaz, düşer ve maksadına ulaşamaz.

MALI KANAAT İLE İSTEMELİ

Malı çok seven Müslüman, malın çok gelmesini hırs ile değil; kanaat ile talep etmelidir. Yoksa kaybeder. Kanaatin, amel çapındaki görüntüsü ise zekâtıdır ve zekât bereket sebebidir. Yâni malı arttıran en mühim faktördür. Çünkü yeryüzüne açılan Rahmet sofrasında rızıkların dereceleri ve nîmet mertebeleri, Müslüman'ın fakirlere eli açık olma derecesiyle orantılı olarak kendisine açık olacaktır.

Böyle olunca zekât, dünya malını daha çok isteyeninin başvurması gereken bir amel olur. Zîrâ Müslüman kendi malından vermiyor. Müslüman, Allah'ın verdiği maldan veriyor. Yâni tabir câizse, malın musluğu Allah'ın elindedir. Bakıyor ki Müslüman zekâtını vermiyor, malı tutuyor; Allah da musluğu tutuyor ya da bir musîbet gönderip daha önce verdiği servetin birikmiş zekâtlarını topluca ve fazlasıyla alıyor.

ZEKÂT VERMEYEN KAYBEDİYOR

Yani zekât vermemekle Müslüman,—uhrevî kayıplar bir yana—aslında önce ve acilen maldan kaybediyor. Müslüman zekâtını verse, Allah da musluğu sonuna kadar açacak, bereket yağdıracak. Çünkü daha fazla mal elde etmenin mühim bir usûlü ve yolu da, malı verene teşekkür ederek rızasını almaktır. Malı verense, fakirlere kucak açılmasını teşekkür yerine sayan Cenâb-ı Allah'tır. Hırsları dolayısıyla kucak açmayanlar ise, mal üzerinde kazanç kıtlığı, bereketsizlik veya musîbet suretinde ilk tokatlarını yiyorlar.

Neticede Müslüman, zekâtı cebinden vermiş olmuyor; Allah'ın kendisine yaptığı ihsan ve ikramdan vermiş oluyor. Çünkü verdiği zekât, kendisine en az bire on olarak geri dönüyor. Bu durumda zengin fakire minnet duymalı; kesinlikle fakirden minnet almamalıdır.

ZEKÂTTA ONDA BİR VE KIRKTA BİR ORANLARI

Cenâb-ı Hak her sene taze olarak sıfırdan verdiği buğday gibi mallardan onda bir zekât istiyor.

Eskiden verdiği ve üzerine bereketle arttırmakta olduğu koyun, keçi ve ticaret eşyası gibi mallardan ise kırkta bir zekât istiyor. (Aslında koyun ve keçinin zekâtı her ne kadar kırkta birle başlasa da, yüzde birle devam etmektedir. Yani yüz yirmi davara kadar bir koyun veya keçi; iki yüze kadar iki koyun veya keçi; üç yüz doksan dokuza kadar üç koyun veya keçi; dört yüzde dört koyun veya keçi ve artık her yüz davarda

bir koyun veya keçi zekât verilmesi farzdır. Malı seven insanoğlu için arttırmaya ne kadar elverişli değil mi?)

Bahsettiđiniz “Haşıye”de Üstad Hazretleri, yıllık olarak kırkta bir zekât isteyen Cenâb-ı Hakk’ın, zaten her sene ekseriyetle ve en az kırkta on adet gerek ticarî kazançta (rihb-i ticarî), gerekse hayvan nesli itibariyle bereket suretiyle kâr olarak verdiğini beyan ediyor.¹

Yani en az kırkta on verenin, kırkta birini geri istemesi çok görülmemeli. Gönül rahatlığıyla verilmeli. Kırkta bire göz ve gönül koymamalı. Geri kalana kanaat etmeli. Peygamber Efendimizin (asm), “Kanaat bitmeyen hazinedir” sözü asla unutulmamalı ve ibadet hayatımızda mihenk yapılmalı.

Dipnot:

1- Mektûbât, s. 264.